

Parcs Naturals de la Comunitat Valenciana

Nº 01. GENER-MARÇ 18

GENERALITAT
VALENCIANA

parc natural
de la marjal
de pego-oliva

Ullals

INFO trimestral del Parc natural de la Marjal de Pego-Oliva

01

EDITORIAL

02

RECUPERANT

02. Projecte de recuperació de l'hàbitat de la Xitxarra d'Aigua

03. L'Àguila pescadora a la Marjal.

03. Exòtiques a la Marjal. Mimoses (*Acacia saligna*).

04

**EDUCACIÓ I
INTERPRETACIÓ**

04. Repoblant el Riu Racons

04. Dia de l'Aigua a la Marjal

05

**EQUIPS DE
MANTENIMENT I
CONSERVACIÓ**

05. Treballs de manteniment i conservació que fan possible un estat adequat de les zones d'ús públic i dels ecosistemes del Parc

06

...I MOLT MÉS

06. PEGOVIU i el projecte "Libera"

07. Notícies i agenda

08. Participa

EDITORIAL

L'element bàsic del Parc Natural de la Marjal Pego-Oliva és l'aigua, la seua abundància i qualitat és poc comuna al nostre entorn, l'aigua és l'essència sobre la qual es basteix el seu ecosistema. Per aquesta raó hem volgut batejar el butlletí amb el nom ULLALS, ja que aquests nombrosos brolladors són els responsables de donar vida i mantindre la Marjal.

Endemés de l'aigua, l'altra característica del Parc és la diversitat d'usos que s'hi donen. Potser no és massa sabut que vora un terç de la seua superfície són camps d'arròs, en aquesta zona, la qual passa bona part de l'any anegada, i en la zona d'especial protecció, es practica la cacera i la pesca. També hi ha agricultura convencional, ramaderia, activitats lúdiques, educatives i també d'investigació; aquesta diversitat d'usos requereix coordinació i una dosi de respecte per part de tots els usuaris, volem que ULLALS siga un lloc d'encontre i un instrument per a contribuir en la seua harmonia.

A través d'aquestes pàgines l'equip humà del Parc informarem d'aquelles actuacions que fem, tant pel que fa a la conservació com a la divulgació; publicitem les activitats previstes que periòdicament realitzem per al públic en general i deixarem un espai per a aquelles persones que vulguen compartir els seus coneixements sobre la Marjal.

L'objectiu del butlletí ULLALS és apropar el Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva a totes aquelles persones interessades en conèixer una mica més aquest paratge complex i alhora apassionant. Pel Parc han passat molts visitants, molts grups d'escolars, observadors d'aus i excursionistes diversos, a més a més, la nostra pàgina web va rebre 6.952 visites l'any 2017; tanmateix, pensem que la Marjal és encara una gran desconeguda, fins i tot per als habitants de la Marina Alta i la Safor. Ens donaríem per satisfets si amb aquest butlletí aconseguim pal·liar en part aquest desconeixement.

Recuperant els lluent

La Xitxarra d'aigua (*Acrocephalus paludicola*) és l'au passeriforme més escassa i amenaçada d'Europa. Cria a Polònia, Bielorússia i Ucraïna i emigra a l'Àfrica a passar l'hivern, sent el nostre país el principal corredor migratori per a la major part de la població europea. Passa per aiguamolls com el del Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva, però necessita aiguamolls oberts. En els marjals el canyissar, per la falta de gestió i, sobretot, de pasturatge, es fa densíssim, impenetrable. La Xitxarra d'aigua, es queda en les seues migracions (dues a l'any) sense aiguamolls en què fer parada. I sense ecosistemes òptims és impossible que la delmada població d'aquestes aus aixequi el vol.

La fundació Global Nature que ja treballa des de fa temps a altres aiguamolls d'Espanya millorant l'hàbitat d'aquesta espècie, ha adquirit una segadora amfíbia, que desbrossa la vegetació helofítica en un no res. Una vegada tallada, arreplega les restes i aquests residus verds es trituraran i es transformaran en biomassa que s'utilitzarà per a adob agrícola. Però les canyes creixen de pressa.

Des de la direcció del Parc Natural s'ha conveniat amb un ramader de Pego perquè porte a pasturar les seues ovelles a la zona treballada per la segadora de manera que pugui fer-se una gestió sostenible.

Un esforç conjunt de la Conselleria de Medi Ambient i Global Nature per a la conservació d'una espècie de màxim interès.

L'aguila pescadora a la Marjal

Per iniciativa d'Acció Ecologista Agró s'ha desenvolupat un projecte per a la reintroducció de l'aguila pescadora en les comarques de la Marina Alta i la Safor, concretament als parcs naturals del Montgó i la Marjal de Pego-Oliva. El projecte anomenat "El retorn de l'Àguila Pescadora", va sorgir a partir dels continus albiraments d'exemplars aïllats d'aguila pescadora (*Pandion haliaetus*) en aquests dos espais naturals. L'objectiu del projecte és la reintroducció de l'espècie de manera permanent en la zona.

És per això que, en plena col·laboració amb els quatre ajuntaments que es troben en l'interior dels parcs, es va presentar el 15 de gener de 2018, un Estudi de Viabilitat de l'espècie en aquests espais naturals.

A la Marjal de Pego-Oliva es va proposar la instal·lació d'una estructura vertical de suport (pal) preparat amb un niu artificial per a facilitar la implantació d'alguna parella en el Parc Natural. La brigada del Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva i la del Parc Natural del Montgó s'encarregaren de la instal·lació.

La bona notícia es que aquest més de març hem pogut trobar a l'aguila inspeccionant el niu amb molt interès, el que ens dona certa esperança en que aquest siga el començament del retorn de l'aguila

Exòtiques a la Marjal: L'Acacia saligna

L'espècie invasora *Acacia saligna* o Acàcia de fulla blava o mimosa, és un arbre petit d'entre 4-7m. En lloc de fulles té filodis, a la base dels quals es situa una glàndula nectària, que secreta un fluid ensucrat del qual s'alimenten les formigues, que al seu torn proporcionen protecció a la planta i distribueixen les seues llavors. La planta rebrota vigorosament, fins i tot si és tallada arran de terra.

Aquestes plantes s'utilitzaren en l'enjardinament de algunes vies de comunicació com l'AP-7 i ara suposen una amenaça. Algunes acàcies ja colonitzen un talús d'una carretera provinent de l'AP-7 i un bancal erm adjacent de l'interior del Parc, propietat de l'Ajuntament d'Oliva, i a on es va fer una replantació d'una espècie autòctona com el *Narcissus perez-larae*.

Donat la gran superfície afectada es va procedir al tall i desbrossament de l'acàcia que s'endinsava al Parc Natural i s'arrancaren els exemplars joves dispersos del bancal annex. Amb posterioritat i, amb l'ajuda d'un voluntariat de WWF, la zona del talús es repoblà amb espècies autòctones provinents del CIEF.

La brigada del Parc continua, durant tota la primavera, fent actuacions a la zona ja que la seua eradicació implica un treball de seguiment i eliminació dels nous rebrots molt important i continu

Repoblant el riu Racons

Per a celebrar el Dia Mundial dels Aiguamolls, el 3 de febrer al Parc Natural gaudírem d'una jornada de repoblació de plantes subaquàtiques a la capçalera del Riu Racons.

Les praderies subaquàtiques que formen estes plantes son l'hàbitat de multitud d'animals autòctons de les nostres marjals, com per exemple la gambeta d'aigua (*Dugastella valentina*) o el quasi extint Samaruc (*Valencia hispanica*).

En concret a aquesta zona del Riu Racons es va trobar fa un parell d'anys la presència del Samaruc i també, per desgràcia, la presència d'unes plantes exòtiques invasores del riu, la *Ludwigia grandiflora* i la *Egeria densa*. Aquestes plantes han anat substituint a les autòctones com l'asprella (*Ceratophyllum ssp*, *Miriophyllum ssp*), la llengua d'oca (*Potamogetum pectinatum*) que formen les praderies anteriorment nomenades.

Durant la fi de l'any 2017 les brigades de la Marjal, del Montgó, Forestals i de Biodiversitat d'Alacant estigueren treballant a la zona eliminant les plantes exòtiques

Enguany hem volgut ajudar a la natura tornant a replantar amb un grup de 15 persones aquestes plantes autòctones a on pertanyen i intentant recuperar l'hàbitat més fràgil de la Marjal.

Dia de l'aigua a la Marjal

El 24 de març vam celebrar el «dia de l'aigua» en companyia de 16 persones que seguint el curs de l'aigua des del seu naixement en els ullals del Salinar, discorrent pel riu Bullent i arribant a la Font Salada, van comprovar com es mesuren les dades que aprofiten per conèixer les característiques de l'aigua que alimenten els camps i la zona de reserva del parc natural

Treballs de manteniment i conservació

El treball de l'Equip de Manteniment del Parc Natural de la Marjal de Pego Oliva és fonamental per tal de garantir l'òptima conservació dels hàbitats i les espècies. Però la seua faena també garanteix la compatibilitat de l'ús públic i el manteniment dels equipaments del Parc amb l'objectiu que els visitants puguen gaudir de l'espai alterant el menys possible el medi ambient.

Aquest primer trimestre els treballs més destacats han sigut els següents:

- Actuacions d'eliminació de flora autòctona, en especial les referents a *Acacia saligna*, *Cortaderia selloana*, i *Pennisetum setaceum*, que per la seua alta capacitat expansiva requereixen de una ràpida eliminació i especial vigilància en les zones tractades per tal d'evitar rebrots.

- Treballs de desbrossament i poda en rutes i voreres de rius, per tal de mantenir transitables els equipaments i també afavorir el desenvolupament dels arbres de ribera que s'han plantat en els rius.

- Per tal de reforçar amb vegetació de praderia subaquàtica algunes zones del Racons, la brigada va repoblar amb exemplars de *Miriophyllum* i *Ceratophyllum*, a llocs on s'ha eliminat la invasora *Egeria densa*.

- La brigada també ha revisat l'ocupació del les caixes de nidificació de xoriguer i òbila que hi ha instal·lades al llarg de la Marjal.

- També s'encarreguen de vigilar si es retiren les barques utilitzades pels caçadors per accedir als lluentos una vegada finalitzada la temporada de caça.

- El control dels nivells d'aigua en la reserva i el manteniment de les comportes és altra de les tasques diàries de l'equip de manteniment, que garanteix uns nivells d'aigua òptims per el manteniment del processos ecològics.

PEGO VIU:

Netegem el riu Racons

Pego Viu és una associació sense ànim de lucre que naix com un moviment popular arrel de l'incendi forestal del 2015 que va arrasar bona part dels termes municipals d'Ebo i Pego. Com a plataforma ciutadana, està oberta a totes aquelles persones que vullguen participar en la millora mediambiental del seu entorn, des d'un punt de vista tècnic i social.

El passat octubre de 2017, Pego Viu va arribar a un acord amb SeoBirdLife i Ecoembes per ser un dels 15 representants estatals del seu Proyecto Libera en la vessant de la neteja de rius.

El Proyecto Libera és una campanya d'apadrinament que té com a objecte la promoció i el suport d'accions destinades a la millora de la qualitat ambiental dels nostres entorns naturals dutes a terme per entitats i organitzacions no governamentals sense ànim de lucre.

QUIN ÉS EL PROBLEMA?

Tenim els rius, les platges i les muntanyes saturades de deixalles. No cal una jornada de voluntariat per netejar-les, calen dotzenes i per tot arreu del país. Però no només això. Cal conscienciació, cal prevenció i cal participació. Els nostres residus i les nostres escombraries estan contaminant els ecosistemes, afectant directament a la biodiversitat d'espècies i a la vida en general. La vida que portem és totalment insostenible.

PER QUÈ ET NECESSITEM?

Perquè volem que sigues part de la solució. La participació ciutadana és una eina molt poderosa; ens ajuda a crear comunitat entorn a un ideal comú. Aquest ideal és la de la cura de l'entorn natural i la conscienciació sobre la necessitat de responsabilitzar-nos de l'ús i l'abús dels residus que posen en perill els ecosistemes. Mobilitzant-nos donarem un cop de mà al riu i, alhora, ens sensibilitzarem sobre la problemàtica, tot buscant ampelles de plàstic, deixalles i demés escombraries.

En este context, el passat dissabte 10 de març Pego Viu ens dedicarem a la neteja de residus del naixement del Riu Racons, amb la col·laboració de l'Equip Tècnic del Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva i les barquetes cedides per l'Ajuntament de Pego.

Vora 30 persones ens aplegarem el passat dissabte 10 de març al naixement del Riu Racons per portar endavant un voluntariat de neteja. Us podem assegurar que vàrem treure moltes bosses de residus i fem del riu. Ningú ens imaginàvem com estava allò de brut. Una tristesa, la veritat. Esperàvem més gent i menys brutícia. No obstant, ens organitzàrem en grups i portàrem a cap la tasca; uns per terra vorejant el riu, altres amb barques recollint tot el que hi havia dins l'aigua.

Amb ajuda de ganxos vàrem poder treure ampolles de plàstic, balons, bidons i fins i tot pneumàtics! En total uns 307 kg de residus!!

Un milió de gràcies a totes aquelles persones que vareu vindre a ajudar. I també enormement agràides a l'Equip Tècnic del Parc Natural de la Marjal Pego-Oliva.

L'Equip de Pego Viu

NOTÍCIES i AGENDA

Solta d'Arpellots de Marjal

El passat dia 13 de febrer s'amollaren a la Marjal de Pego-Oliva una parella d'Arpellots de Marjal, i 4 soriguers per part del Centre de Recuperació de Fauna del Saler i amb la participació d'un grup d'escolars del CEIP Lluís Vives d'Oliva i l'Ajuntament de Pego.

L'Arpello de Marjal és una espècie que gaudix de protecció especial i que des de l'any 2014 es coneix que tornen a criar al nostre espai natural.

Properes activitats

Per al trimestre d'Abril, Maig i Juny tindrem activitats les següents dades:

- Maig: Dia 19. Dia Europeu dels Espais naturals. Patrimoni a la natura. Visita guiada all Riu Bullent i el arrossars. La gestió de l'Aigua a la Marjal

- Juny: Dia 16. Dia Mundial del Medi Ambient. Neteja de plàstics a la Marjal en bicicleta.

Les activitats es penjaran a començament del més a la nostra pàgina web:

<http://parquesnaturales.gva.es>.

Allí trobareu els detalls de cadascuna d'elles

L'Ús public a la Marjal

El Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva presenta multitud d'usos que en algun cas poden trobar problemes a l'hora de conviure.

Per a poder establir uns mínims criteris de convivència i bon us, s'ha ficat en marxa una Comissió d'Us public on els diferents agents interessats poden intercanviar opinions i arribar a acords. La primera reunió va tindre lloc al 2017 i la segona el 17 de gener de 2018. En ella participen des de administracions (Ajuntaments, Conselleria..) Empreses de Turisme Actiu, Clubs de caça i pesca i Agricultors.

PARTICIPA

Volem aprofitar l'ocasió per obrir aquestes pàgines a qualsevol que vulla aportar alguna cosa, de manera que puguen fer-nos arribar fotos, articles, col·laboracions... en definitiva, que el butlletí aprofite com un lloc de trobada entre el personal que treballa en el Parc i els agricultors, caçadors, pescadors, visitants, propietaris, veïns...etc.

Per fer-nos arribar el que vos agradaria que publicàrem en aquestes pàgines trimestrals, ho podeu enviar per correu electrònic a la direcció de parque_pegooliva@gva.es.

Redacció: Equip Tècnic de la Unitat de Gestió del Parc Natural del Montgó i de la Marjal de Pego-Oliva

Generalitat Valenciana

Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient, Canvi Climàtic i Desenvolupament Rural

Camí de Sant Joan nº1. Finca del Bosc de Diana.

C.P.:03700. Dénia. Alicante.

Telf.: 966467155 / 679196461 / 679195227

e-mail: parque_montgo@gva.es / parque_pegooliva@gva.es

web: <http://parquesnaturales.gva.es>

**GENERALITAT
VALENCIANA**

parc natural
de la marjal
de pego-oliva

